

Sviták, Zbyněk

**Konfirmace Přemysla Otakara II. pro Doksany z roku 1276 ve světle
litoměřické listiny z roku 1282**

Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity. C, Řada historická.
1991, vol. 40, iss. C38, pp. [7]-14

ISBN 80-210-0317-0

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/102419>

Access Date: 16. 02. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

ZBYNEK SVITÁK

KONFIRMACE PŘEMÝSLA OTAKARA II.
PRO DOKSANY Z ROKU 1276 VE SVĚTLE
LITOMĚŘICKÉ LISTINY Z ROKU 1282

Ačkoliv diplomatika dávno již není pouhé „discrimen veri ac falsi in vetustatis membranis“ a její současné úkoly jsou daleko širší, přece jen je nutné, aby se padělky a listinami podezřelými zabývala. Neboť je též známo, že pro postižení významu listiny, tedy pro hlavní úkol současné diplomatiky, je osvětlení vzniku padělku mnohdy cennější, než konstatování pravosti u řady listin.

Otázka konfirmací Přemysla Otakara II. pro klášter premonstrátek v Doksanech z 13. března 1276 byla již několikrát řešena, a to jak po stránce grafické, tak i stylistické.¹ Výsledky dosavadního bádání jsou shrnuty pod příslušnými čísly v pátém svazku Českého diplomatáře.² Stručná rekapitulace poslouží k uvedení do problému a stane se východiskem dalších úvah.

Z téhož dne, tedy z 13. března 1276, pochází dvě konfirmace pro klášter doksanský, vydané na jméno českého krále Přemysla Otakara II. První, postupujeme-li podle čísel v Kodexu, je konfirmace listiny Václava I. daná klášteru roku 1249.³ Konfirmace se dochovala ve dvou vyhotoveních, z nichž jedno je psáno rukou P II 81, tedy známou rukou notáře Jindřicha, druhé vyhotovení pak rukou, označenou siglou P 43a.⁴

Následuje konfirmace velkého privilegia Přemysla Otakara I., daného

¹ Pražák, J.: *Privilegium Přemysla I. pro Doksany a jeho konfirmace z roku 1276*, SAP 5, 1955 s. 159—203. Kristen, Z.: *Neznámé — zpadělané znění privilegia Přemysla Otakara I. pro klášter doksanský z r. 1226*, Sborník Vysoké školy pedagogické v Olomouci, roč. II., 1955, s. 89—110. Recenze obou prací Dušková, S.: SPFFBU, C 4, 1957, s. 161—164. Literatura zabývající se listinou graficky nebo stylisticky je pod příslušnými čísly uvedena v Českém diplomatáři.

² CDB V/2 č. 806 a CDB V/2 č. 807+.

³ CDB IV č. 169.

⁴ CDB V/2 č. 806, záhlavní poznámka.

Doksanům v roce 1226,⁵ jehož text je však v konfirmaci Přemysla Otakara II. poněkud upraven, a to tak, že původní znění z roku 1226 odpovídá stavu nemovitého majetku kláštera zhruba v letech 1273—1290,⁶ byly vynechány statky, premonstrátním již nepatřící a naopak zahrnuty vesnice nově nabyté či vysazené. Je dochováno opět ve dvou vyhotoveních, obě psaná rukou P II 43a. Tato ruka se považuje za ruku příjemce, a to na základě existence ruky P II 81, kancelářské, na prvním exempláři konfirmace Václavova privilegia. Druhý exemplář téže listiny tedy psal příjemce, a proto i druhou Přemyslovu konfirmaci je nutno považovat za vyhotovení příjemce a její pravost vzíti v pochybnost.⁷

Ve formulaci závěrů o způsobu, jak bylo konfirmace dosaženo, se badatelé liší. J. Pražák ji má za dílo příjemce, které muselo vzniknout u svého příjemce, který nové znění upravil pro inzert konfirmace, aniž byla napsána zvláštní listina. Upravené znění bylo předloženo ke konfirmování králi a ten je potvrdil přivěšením své pečeti, která je nepochybně pravá. To je hlavní důvod, proč je možné považovat listinu za pravou. Podle Bresslauova pojetí⁸ označuje J. Pražák konfirmaci za formální falsum.⁹

Z. Kristen, nerozlišiv ruce P II 81 a P II 43a, má vznik za kancelářský; logicky musí tedy předpokládat, že Přemyslu Otakaru II. bylo předloženo neporušené privilegium jeho děda, ovšem klášterem prý zpadělané tak, aby odpovídalo stavu klášterního majetku k roku konfirmace, přičemž její pravděpodobný původce, probošt Jan, nesledoval žádné podvodné cíle.¹⁰

S. Dušková, ve společné recenzi obou zmíněných prací, má výhrady proti oběma formulacím podaných závěrů. Označuje konfirmaci za příjemce, jejíž Z. Kristenem předpokládaná předloha však nikdy pravděpodobně sama neexistovala. Za takového stavu je ale pravost konfirmace značně problematická. Oproti H. Bresslauovi je však nepochybně správnější souhlasit s názorem J. Sebánka, že se jedná o tzv. „listinu příjemce“.¹¹ S. Dušková upozorňuje, že ani jeden z autorů nenašel důvod, proč by snad listina mohla být zhotovena později.¹² Podívejme se, zda bychom takový důvod v našem listinném materiálu nenalezli.

Zachovala se nám totiž listina z 16. května 1282 vydaná proboštem litoměřické kapituly Konrádem spolu s městem Litoměřicemi v záležitosti

⁵ CDB II č. 286.

⁶ Pražák, J.: *Privilegium*, s. 169. Podobně Kristen, Z.: *Neznámé*, s. 109—110.

⁷ CDB V/2 č. 807+, záhlavní poznámka.

⁸ Bresslau, H.: *Handbuch der Urkundenlehre I*, Lipsko 1912, s. 8.

⁹ Pražák, J.: *Privilegium*, s. 167.

¹⁰ Kristen, Z.: *Neznámé*, s. 110.

¹¹ Dušková, S.: *Recenze*, s. 164. Osvětlení termínu příjemce listina Sebánek, J.: *Listiny přímetické a jiné naše listiny na patronátní práva z doby přemyslovské*, SPFFBU, C 3, 1956, s. 79—102.

¹² Dušková, S.: *Recenze*, s. 163.

doksanského klášteřa.¹³ Její vznik klade J. Šebánek do smíšeného městsko — kapitulního litoměřického diplomatického okruhu,¹⁴ oproti staršímu mínění V. Vojtíška o vzniku listiny přímo v klášteři v Doksanech.¹⁵

Vskutku listina nestojí v diplomatickém materiálu zcela osamoceně, lze nalézt určité stylistické shody s jinou, danou taktéž v Litoměřicích, ale již 10. srpna 1262, kterou dosvědčují přísežní s kmety litoměřickými, jak se narovnal klášter doksanský a jejich spoluměšťan Jan ve sporu o užívání jezu u Kopist,¹⁶ a na několika místech i s listinou vydanou několika obyvateli trhové vsi Radoušova v Litoměřicích roku 1263, kde dosvědčují, za jakých podmínek přijali od doksanského klášteřa pozemky u Kopist a Chorušic k užívání na právu emfyteutickém.¹⁷ Shody však nejsou nikterak velké a zachytit se lze jen na několika místech; je třeba též vzít v úvahu, že mezi vznikem obou listin uběhlo zhruba dvacet let. Shoda se projevuje zejména ve zdvojování přísudkových sloves v textu, např.: „Nos igitur recognoscimus et scripto presencium declaramus...“ v listině z roku 1263 a „... in presenti litterarum serie recognoscimus et fideliter protestamur...“ v listině z roku 1282, i časté zdvojené užívání ablativu absolutního, spojeného souřadící spojkou, např. v listině z roku 1263 „... deliberacione provida et ordinacione sollicita...“ a „... deliberacione provida discretorum et consencu suorum coheredum accendentem...“ v listině z roku 1282, především však u obou listin stejné znějící datum per manus formule se jménem kanovníka Jana,¹⁸ ukončená až zbytečným „předatováním“ vrocení listiny — uvedením indikce, konkurent a epakty, v listinách pokročilého 13. století již méně obvyklým.¹⁹ Přijmeme-li názor o jiném významu datum per manus formule v listinách nižších feudálů duchovních, že je zde totiž uveden notář listiny,²⁰ můžeme Jana považovat za diktátora listiny. Jeho funkce — roku 1263 je uveden jako „scholastik“ — ho k diplomatické činnosti přímo kvali-

¹³ RBM II č. 1275.

¹⁴ Šebánek, J. — Dušková, S.: *Česká listina doby přemyslovské* 3, SAP 6, 1956, s. 127.

¹⁵ Vojtíšek, V.: *O pečetech a erbech měst pražských a jiných českých*, Praha 1928, s. 206, poznámka 90.

¹⁶ CDB V/1 č. 347, diplomatické ohlasy viz záhlavní poznámka a především Šebánek, J. — Dušková, S.: *Česká listina* 3, s. 127.

¹⁷ CDB V/1 č. 397.

¹⁸ Šebánek, J. — Dušková, S.: *Česká listina* 3, s. 127. Předpokládá se tu, že jde o jednu osobu.

¹⁹ V této době se v listinách užívá převážně prostého římského kalendáře. K tomu Hlaváček, I.: *Církevní kalendář a čeští světci v datovací praxi diplomatického a vyprávěcího materiálu přemyslovských Čech*, AUC, Philosophica et historica 3—4, 1971, s. 39—63.

²⁰ Šebánek, J. — Dušková, S.: *Česká listina doby přemyslovské* 1, SAP 6, 1956, s. 164.

fikuje,²¹ listina z roku 1282 spojení diplomatické činnosti města a kapituly v jeho rukou explicitně vyjadřuje.²²

Graficky se zatím nepodařilo naši listinu přiřadit k žádnému okruhu, nepochybně i proto, že listina z roku 1263 je dochována pouze v opise; lze se tedy o listině z roku 1282 vyjádřit pouze ve smyslu negativním, že se totiž do okruhu doksanského kláštera nehodí,²³ a že není v grafické spojitosti se zde pojednávanými listinami. Její vznik je tedy možno klást s jistými výhradami také do litoměřického diplomatického okruhu město-kapitulního.

Její obsah nebyl dosavadní literaturou interpretován přesně. Obvykle se uváděla jako svědectví o prodeji vsi Janovic u Radoušova kláštera doksanskému Bohuslavem z Žernosek,²⁴ pouze J. V. Šimák hovoří o opětovném získání vsi klášterem,²⁵ neboť ves toho jména se uvádí ve výčtu klášterních statků v textu ochranného privilegia papeže Řehoře X. z roku 1273.²⁶ Tento výklad se zdá uspokojivý, předpokládáme-li v době interregna zcizování statků poněkud vzdálených od vlastního jádra državy, a zvláště, lze-li určitými náznaky pramenů ztráty přímo na Kravařsku, kde ves Janovice leží, předpokládat.²⁷

Znění dispozice listiny k takovému výkladu samo vybízí. Práví se tu totiž, že „... nos... protestamur Bohuslavu militem, dictum de Zernosek, nostram venisse ad presenciam publice protestantem villam nomine Johanstorf terminis Cwarar civitatis adiacentem... preposito priori totique ecclesie Dokzanensis iusto vendicionis titulo vendidisse. Quam villam eiusdem coram nobis cum omnibus pertinentibus ad ipsam cultis et incultis, agris, silvis, pratis atque pascuis liberaliter resignavit omni iure suis usibus vendicandam.“ Při příležitosti tohoto obchodu obdržel Bohuslav ze Žernosek „in restaurum“ 50 hřiven stříbra „legalis Luthomericensis ponderis“. Vydavatelé dosvědčují čin po přehlédnutí „seriei litterarum“; k převodu samému došlo asi nedlouho předtím a snad může být považován za ohlas Tobiášovy mírové politiky od jara 1281,²⁸ protože se zdá, že naše listina je výsledkem kompromisu mezi Bohuslavem z Žernosek a klášterem, podporovaným šlechtickou reprezentací litoměřické cúdy, snažící se pozvolna uklidňovat poměry v zemi.

²¹ Šebánek, J. — Dušková, S.: *Česká listina 1*, s. 164, poznámka 88.

²² RBM II č. 1275. „Datum per manum Johannis, notarii civitatis et canonici ecclesie Sancti Stephani...“

²³ Šebánek, J. — Dušková, S.: *Česká listina 3*, s. 127, poznámka 75.

²⁴ O prodeji vsi mluví Šebánek, J. — Dušková, S.: *Česká listina 3*, s. 127. „Bohuslaus miles de Zernosek villam Johansdorf monasterio Doxanensi vendit,“ je uvedeno v RBM II č. 1275. O dokoupení zbytku vsi hovoří Nový, R.: *Finanční písemnosti předhusitského velkostatku v Čechách*, AUC, Philosophia et historica 5, 1975, s. 79, poznámka 59.

²⁵ Šimák, J. V.: *České dějiny I 5*, Praha 1938, s. 711.

²⁶ CDB V/2 č. 704.

²⁷ Šimák, J. V.: *České dějiny I 5*, s. 711.

²⁸ RBM II č. 1236.

Tento předpoklad potvrzují i zúčastněné osoby i jejich pečeti k listině přivěšené. Je jich tu šest: kapituly litoměřické se sekretem Vojslava, zřejmě litoměřického měšťana,²⁹ města Litoměřic s dvakrát otiskem sekretem kanovníka a městského notáře Jana a čtyř šlechticů, především litoměřického purkrabí Jarka z Waldenberka, často doloženého v okolí českého krále,³⁰ Hynka z Dubé, králova číšníka a známého odpůrce braniborských rot.³¹ Púty ze Mšeného, doloženého v záležitostech, týkajících se kláštera,³² a Jana ze Sebusína, soudce litoměřické provincie.³³

Vzniká ovšem otázka, jaká to byla ona výše zmíněná „series litterarum“, čili o které listiny se klášter mohl opřít, háje svůj majetek proti předpokládaným úchvatům.

Především muselo být použito již zmíněného privilegia papeže Řehoře X. z roku 1273, v němž je vesnice Janovice poprvé v listinách doložena.³⁴ Dále můžeme hypoteticky uvažovat o použití konfirmací Přemysla Otakara II. z roku 1261 a oné z 13. března 1276, obě potvrzující privilegium Václava I. z roku 1249.³⁵ Jméno sporné vsi tam sice uvedeno není, formulace jsou obecné, přesto však obě mohly posloužit k prokázání králova zájmu o klášter. Nelze však předpokládat užití privilegia Přemysla Otakara I. z roku 1226,³⁶ protože zde mezi statky Janovice uvedeny nejsou; jejich vznik se totiž v literatuře předpokládá zhruba v 70. letech 13. století.³⁷

Je třeba si všimnout, že se od roku 1226 nedochovalo žádné potvrzení klášterních statků a naopak privilegium krále Václava bylo potvrzeno dvakrát. Tento nedostatek byl citelně pocíťován nepochybně vždy za nestabilní vnitropolitické situace, zvláště, byla-li listina pro klášter jedinou možnou zbraní. Za takových okolností vznikala pro probošta i celou kapitulou nutnost, vyjít z takových složitých situací pokud možno beze ztrát a připravit se na chvíle, kdy bude možné hájit své vlastnictví s listinou

²⁹ Šebánek, J. — Dušková, S.: *Ceská listina* 3, s. 129, poznámka 84. Vojslavova pečeť je však kulatá na reversu špičatooválné kapitulní.

³⁰ Novotný, V.: *Ceské dějiny* I, 4, Praha 1937, s. 291. Jarek z Waldenberka se vyskytuje již dříve jako purkrabí chebský, a to až do roku 1275, září, 12. Srovnej: CDB V/2 č. 792. Po přechodu Chebska pod vládu Rudolfa Habsburského na začátku roku 1277 je doložen jako purkrabí litoměřický. Musel zřejmě Cheb jako straník českého krále opustit. Viz: CDB V/2 č. 850.

³¹ Šusta, J.: *Ceské dějiny* II, Praha 1935, s. 316.

³² Od roku 1262. Srovnej: CDB V/1 č. 347 a CDB V/2 č. 828.

³³ Šebánek, J. — Dušková, S.: *Ceská listina* 3, s. 128, jej uvádí jako Jana ze Šebína. Na jeho pečeti k listině přivěšené jsou však tři podkovy, což ukazuje na jiný rod. Srovnej: Král z Dobré Vody, V.: *Heraldika*, Praha 1900, s. 364. Profous, A. — Svoboda, J.: *Místní jména v Čechách* IV, Praha 1957, s. 17. Obě práce uvádí Jana ze Sebusína.

³⁴ „... de Ianesdorp...“ Viz: CDB V/2 č. 704.

³⁵ CDB V/1 č. 256 a CDB V/2 č. 806; obě potvrzují totéž.

³⁶ CDB II č. 286.

³⁷ Šimák, J. V.: *Ceské dějiny* I 5, s. 710.

v ruce. Nabízí se tedy otázka, zda ona v úvodu zmíněná podezřelá konfirmace Přemysla Otakara II. z roku 1276, potvrzující privilegia králova děda, které má upravený obsah, nesouvisí úžeji se zpětným získáním Janovic, sice za kompenzaci, ale zato de facto, nikoliv pouze de iure. Již jsme slyšeli, že její obsah je dobře použitelný na majetkové poměry Doksan mezi lety 1273—1290.

Známe ještě další okolnost, která naší hypotéze přidává na vážnosti. V našem diplomatickém materiálu existuje případ téměř analogický tomuto, o to významnější, že jde o totéž prostředí, sice o diplomatický okruh litomyšlsko-doksanský. V roce 1259 téhož dne (27. 1.) od téhož vydavatele (Přemysl Otakar II.) dostává klášter litomyšlský dvě privilegia.³⁸ První (L1) psala ruka P II 42, bezpečně kancelářská, druhé (L2) P II 43, označená za přijemeckou.³⁹ L2 je považována za padělek, neboť v ní lze nalézt ohlasy tří listin včetně L1⁴⁰ — dá se předpokládat, že byla na jejich základě sestavena. Nápadná je i okolnost, že by klášter litomyšlský dostal téhož dne dvě privilegia — úžeji formulované bezpečně pravé a podstatně širší, podezřelé jak svým obsahem tak i okolnostmi, že vzniklo písařsky i stylisticky u příjemce.⁴¹ To však není ještě vše. Z roku 1263⁴² se dochovala další (L3) listina pro Litomyšl, taktéž přijemecká,⁴³ která L2 opakuje téměř doslova. I když je psána rukou přijemeckou, považuje ji J. Šebánek za spolehlivou. Předpokládá totiž ještě existenci kancelářského vyhotovení L3 (L3 kanc.), dnes ztraceného, předloženého ke konfirmaci Václavu II. v roce 1298. Ale i kdyby L3 kanc. neexistovala, lze k její spolehlivosti dojít i úvahou, totiž proč by si klášter opatřoval další falešné potvrzení falešné listiny od téhož vydavatele.⁴⁴ Zdá se tedy, že L2 byla napsána v klášteře jen proto, aby sloužila jako podklad pro L3.⁴⁵

L2 je psána rukou označenou siglou P II 43, o níž bylo výše řečeno, že je rukou přijemeckou. Tatáž ruka napsala exemplář A2 konfirmace Přemysla Otakara II. pro Doksany z roku 1263;⁴⁶ což tvoří nepochybnou spojnici mezi oběma kláštery, podepřenou navíc poznatkem, že při sestavování L2 bylo použito i privilegia Václava I. pro Doksany z roku 1249.⁴⁷ Nad to je padělek L2 psán rukou P II 43, která je velice výrazně podobná

³⁸ CDB V/1 č. 194 — L1. CDB V/1 č. 195++ — L2.

³⁹ Šebánek, J. — Dušková, S.: *Urkundenwesen König Ottokars II. von Böhmen*, AD 14, 1968, s. 396.

⁴⁰ CDB V/1 č. 195++, záhlavní poznámka. Všechny listiny jsou staršího data.

⁴¹ Šebánek, J. — Dušková, S.: *Kritický komentář k moravskému diplomatáři*. Praha 1952, s. 253.

⁴² CDB V/1, č. 372+.

⁴³ Psala též Brunovu listinu pro klášter. Viz: CDB V/1 č. 93.

⁴⁴ Šebánek, J. — Dušková, S.: *Kritický komentář*, s. 313, poznámky 1 a 2.

⁴⁵ Šebánek, J. — Dušková, S.: *Kritický komentář*, s. 253.

⁴⁶ CDB V/1 č. 256, druhý exemplář.

⁴⁷ CDB IV č. 169.

ruce P II 43a, zachycené na třech exemplářích obou konfirmací Přemysla Otakara z roku 1276. I když prokázat totožnost rukou P II 43 a P II 43a,⁴⁸ neboli vyplnit rovnici $P II 43 + 15 \text{ let} = P II 43a$, je problematické a v podstatě nemožné, přece jen se dá předpokládat mezi oběma písaři nezanedbatelný vztah (např. učitele a žáka). Nepochybně lze též mít za pravděpodobné vzájemnou znalost vnitřních poměrů obou klášterů stejné řehole bezpečně diplomaticky spojených.⁴⁹ Je tedy dosti dobře možné použití stejné praxe v klášteře doksanském, jako v Litomyšli po roce 1259, jestliže se, jak k tomu vede paleografico-diplomatický rozbor Šebánkův, vcelku osvědčila. I položení předpokládaného falza do téhož dne, kdy klášter dostává další privilegium nepochybně pravé, není zanedbatelné a opět poukazuje na úzký vztah mezi oběma kláštery.⁵⁰ Použití pravé pečeti na listině falešné není nikterak výjimečné,⁵¹ na neopodstatněnost této námítky bylo již poukázáno.⁵² Právě přivěšení pravé pečeti pro průkaznost byt třeba i padělků bylo ve středověku otázkou klíčovou. Prává a neporušená vydavatelova pečeť byla zárukou pravosti a neporušenosti obsahu listiny a tedy znamení vůle vydavatele.⁵³ Klášteru zřejmě nestačilo bránit se pouze papežským privilegiem, neboť nepochybně cítil potřebu mít své statky potvrzeny také panovníkem, jako nejvyšším představitelem světského práva, protože ne na všech fórech mohl uplatnit pravidla kanonického práva.⁵⁴ Navíc cůda prohlédla více listin.⁵⁵ Jistě mohl touto konfirmací bránit i další případné ztráty statků, které v papežském privilegiu nejsou obsaženy.

Vznik naší listiny můžeme klást do doby po roce 1276, neboť tehdy vzniká pravá Přemyslova konfirmace, psaná notářem Jindřichem, s níž je konfirmační text naší listiny shodný a je z ní tedy převzat; a to pravděpodobně před 16. květnem 1282.

„Instabilitas temporis“ v posledních letech Přemyslovy vlády a zvláště za „zlých let“ by mohla být pro klášter vhodnou záminkou pro výrobu zbrání, jimiž by hájil integritu svých příjmů.

⁴⁸ Ještě v Kritickém komentáři jsou obě ruce považovány za totožné. Srovnej: Šebánek, J. — Dušková, S.: *Kritický komentář*, s. 253, poznámka 3. Ruka P II 43 dělá větší vlnovky při zakončování dolních dřčků, což P II 43a pouze naznačí, P II 43 dělá delší a otevřenější smyčku u písmene „d“ i u horních dřčků ostatních písmen, jinak píše „l“...

⁴⁹ Šebánek, J. — Dušková, S.: *Urkundenwesen I*, s. 397, poznámka 482.

⁵⁰ Klášter tak mohl odrazit případné svědky konfirmačního aktu.

⁵¹ Bresslau, H.: *Handbuch der Urkundenlehre II*, Lipsko 1931, s. 621.

⁵² Dušková, S.: *Recenze*, s. 163.

⁵³ Bresslau, H.: *Handbuch I*, s. 8.

⁵⁴ Šebánek, J. — Dušková, S.: *Česká listina 1*, s. 151.

⁵⁵ Další listinou by mohla být lokační listina pro usedlé v Janovicích. Ze takové listina mohla existovat, plyne z existence takové listiny z roku 1263 (CDB: V/1 č. 397), v níž několik osedlých z Radoušova dosvědčuje, za jakých podmínek přijali od kláštera doksanského k emfyteutickému držení pozemky u Kopist a Choťušic. Předpokládá-li Šimák, J. V.: *České dějiny I 5*, s. 710, že k vysazení Ja-

**KONFIRMATION DES KÖNIGS PŘEMYSL
OTAKAR II. FÜR DOKSANY AUS DEM JAHRE 1276
IM LICHT EINER LEITMERITZER URKUNDE
AUS DEM JAHRE 1282**

Der Verfasser befasst sich in seinem Beitrag mit der Konfirmation des Königs Přemysl Otakar II. für das Prämonstratenserinnenkloster in Doksany von 13. 3. 1276, die das grosse Privileg des Königs Přemysl Otakar I. aus dem Jahre 1226 bestätigt. Da drei aus vier erhaltenen Ausfertigungen in der bisherigen Literatur für Empfängerausfertigungen gehalten werden und der Inhalt von zwei Exemplaren des bestätigten Privilegs zum Teil verändert ist, um dem Stand des Klosterbesitzes im letzten Viertel des XIII. Jahrhunderts zu entsprechen, ist die Echtheit der Urkunde zu bezweifeln.

Auf Grund der Analyse der Urkunde für das Prämonstratenserinnenstift zu Doksany aus dem Jahre 1282 (RBM II., num. 1275), besonders auf Grund der Überlegung, welche weitere Urkunden bei den Vermögenstreitigkeiten mit dem kloster hätten vorgelegt werden können, kommt der Verfasser zum Schluss, dass die verdächtige Konfirmation mit den Bestrebungen des Klosters zusammenhängt, den in der Zeit des Interregnums verlorenen Besitz zurückzuerwerben. Bei seiner Annahme geht er von der auffallenden graphischen Ähnlichkeit der falschen Schreibstücke von zwei Prämonstratenserklöstern in Doksany und in Litomyšl und der Übereinstimmungen des Verfahrens aus, wie sich beide Stifte ihr Eigentum sichern wollten.

Übersetzt von Zdeněk Mareček

novic došlo nedlouho před r. 1273, lze se domnívat, že se tak stalo za podobných okolností, protože Janovice leží velmi blízko u Radoušova. Navíc v archivu doksanského kláštera se lokační listiny dochovaly v nápadném množství. Srovnej: Sebánek, J. — Dušková, S.: *Listina v českém státě doby Václava I. Listina nižších feudálů a měst*. Rozpravy ČSAV, r. 73, 1963, s. 59—60. Předložení listiny Bohuslavem ze Žernosek by bylo výjimečné a nezdá se tedy pravděpodobné.